

Opgave 7

Gevarieerd bezuinigen

In een land is de oudedagsvoorziening, die geldt vanaf 65-jarige leeftijd, opgebouwd uit drie onderdelen.

- De basisregeling (BR). Dit is een volksverzekering die via het omslagstelsel gefinancierd wordt. De BR-uitkering is een voor iedereen gelijk bedrag en is welvaartsvast.
- De collectieve pensioenregeling (CPR). Deze geldt verplicht voor alle werknemers en wordt gefinancierd via het kapitaaldeckingsstelsel.
- De individuele pensioenregeling (IPR). Hierbij regelen de burgers een deel van hun oudedagsvoorziening via een particuliere verzekeringsmaatschappij.

Een onderzoeksbureau voorziet dat na 2015, als gevolg van de toenemende vergrijzing, de uitgaven voor de BR niet meer gedekt kunnen worden. Het onderzoeksbureau heeft drie varianten om de uitgaven te beperken onderzocht:

- 1 de BR-uitkering waardevast maken in plaats van welvaartsvast;
- 2 de leeftijd waarop de BR ingaat vanaf 2015 elk jaar met twee maanden verhogen tot 70 jaar;
- 3 de BR-uitkering geleidelijk inkomensafhankelijk maken zodat in 2030 slechts 30% van de 65-plussers nog een BR-uitkering ontvangt.

In de onderstaande tabel wordt een situatie van ongewijzigd beleid vergeleken met een situatie van gewijzigd beleid met daarbij het effect van de drie varianten.

	2015	2020	2025	2030
ongewijzigd beleid				
premie-inkomsten in % van het bbp ¹⁾	6	6	6	6
BR-uitgaven in % van het bbp	6	12	13	12
gewijzigd beleid				
variant 1		-2	-3	-3
variant 2		-6	-6	-6
variant 3		-4	-8	-8
¹⁾ bruto binnenlands product				
Toelichting bij de varianten: Als variant 1 wordt uitgevoerd, zullen de BR-uitgaven in % van het bbp in 2020 2 procentpunt lager uitvallen dan bij ongewijzigd beleid. De andere waardes dienen op dezelfde manier gelezen te worden.				

- 2p **23** Leg uit dat, indien variant 1 wordt uitgevoerd, het verschil tussen de looninkomens en BR-uitkeringen groter kan worden.

Eindexamen economie vwo 2011 - I

havovwo.nl

- 2p **24** Bereken hoeveel procent op de BR-uitgaven in 2020 bespaard kan worden bij het uitvoeren van variant 3 ten opzichte van ongewijzigd beleid.
- 2p **25** Leg met behulp van de tabel uit dat door het uitvoeren van variant 3 in de periode 2025 tot en met 2030 de premiedruk verlaagd kan worden.
- 2p **26** Leg uit waarom in dit land de financiering van de CPR **niet** bemoeilijkt wordt door de vergrijzing.

Een van de onderzoekers merkt op: "Door fors op de BR-uitgaven te bezuinigen, zal het profijtbeginsel een grotere rol krijgen bij de oudedagsvoorziening, doordat burgers hun gedrag ten aanzien van de oudedagsvoorziening wijzigen."

- 2p **27** Leg de opmerking van de onderzoeker uit.